

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

ArtDatabanken
Ulf Gärdenfors

YTTRANDE
2015-05-12

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Dnr. dha 2015-65 4.3

Yttrande över departementspromemoria om lagstiftning för genomförande av Nagoyaprotokollet (Dnr. M2014/1331/R)

Sammanfattning av ArtDatabankens synpunkter

ArtDatabanken stöder tankarna bakom Nagoyaprotokollet, men anser att förslaget till svensk lagstiftning för dess genomförande är delvis orealistiskt och riskerar att motverka sitt syfte, att främja bevarandet och det hållbara och rättvisa nyttjandet av den biologiska mångfalden.

De föreslagna lagändringarna med de komplicerade reglerna och de föreslagna straffsatserna kan komma att allvarligt hämma forskningen om den biologiska mångfalden. Man bör överväga förenklade regler eller undantag för icke-kommersiellt nyttjande av genetiska resurser, vilket bland annat gäller verksamheten vid landets naturhistoriska museer och den viktiga grundforskningen i taxonomi, systematik och ekologi, som är själva grunden för vår kunskap om den biologiska mångfalden.

För ArtDatabanken är det särskilt viktigt att de forskningsprojekt vi finansierar inom Svenska artprojektet ges fortsatt goda möjligheter att samla in material i framför allt våra nordiska grannländer samt att skicka material mellan biologiska samlingar i olika länder, allt i syfte att utforska den biologiska mångfalden.

Vi delar den stora oro som finns bland landets forskare i taxonomi, systematik och ekologi och bland företrädare för de naturhistoriska museerna när det gäller de nya lagförslagen, och vi hoppas att regeringen tar vara på de förslag till förbättringar som kommer in som svar på remissen.

Synpunkter på föreslagen lagstiftning för genomförande av Nagoyaprotokollet

ArtDatabanken står självfallet bakom grundtankarna bakom Nagoyaprotokollet, nämligen att främja bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden, tillhandahålla tydliga regler för tillträde till genetiska resurser, samt säkerställa att vinster som uppstår vid genetiska resursers användning fördelas rimligt och rättvist. Det finns dock många oklarheter och brister i förslaget till tillämpning av protokollet i svensk lagstiftning, som tyvärr riskerar att allvarligt försvåra utforskningen av den biologiska mångfalden.

För ArtDatabanken är det särskilt viktigt att de forskningsprojekt vi finansierar inom Svenska artprojektet ges fortsatt goda möjligheter att studera svenskt och utländskt material av betydelse för förståelsen av den svenska organismvärlden. Denna forskning är helt icke-kommersiell och syftar enbart till att kartlägga den biologiska mångfalden.

En mycket stor andel av världens biologiska mångfald är fortfarande outforskad, vilket är ett stort hinder för bevarandearbetet. Bevarandet och det rättvisa nyttjandet av biologisk mångfald tjänar på att vi gemensamt anstränger oss för att få fram bästa möjliga kunskaper om den biologiska mångfalden. Det liggande lagförslaget riskerar att bli ett hinder för den internationella forskning om biologisk mångfald som har en icke-kommersiell inriktning, och motverkar därmed sitt eget syfte.

Detta skulle kunna rättas till genom att medge förenklade regler eller undantag för icke-kommersiellt nyttjande av genetiska resurser, där det inte finns kopplingar till produkter eller potentiell finansiell vinning. Detta gäller till exempel verksamheten vid landets naturhistoriska museer med sina omfattande biologiska samlingar som fungerar som internationell resurs för grundforskning inom taxonomi, systematik och ekologi. Sådan forskning publiceras huvudsakligen i vetenskapliga tidskrifter och de genetiska data som tas fram delas i fritt tillgängliga databaser, t.ex. GenBank.

ArtDatabanken ser en uppenbar risk att de naturhistoriska museerna inte har tillräcklig kapacitet att ta hand om den ytterligare administration och dokumentation av samlingarna som kommer att krävas för att tillämpa föreslagen lagstiftning. För forskargrupper och enskilda forskare med små resurser kan de nya kraven bli oerhört svåra att leva upp till, vilket kan omkullkasta denna forskning.

Om reglerna däremot förenklas och en fungerande administration i medlemsstater och noder upprättas skulle Nagoyaprotokollet på lite längre sikt kunna innebära att såväl forskning och hantering av genetiska resurser som samarbeten över gränserna underlättas.

Sammanfattningsvis menar vi att risken finns att liggande förslag med de föreslagna straffsatserna allvarligt kommer att hämma forskningen om biologisk mångfald och hanteringen av biologiska samlingar, vilket i sin tur bidrar till att vi får avsevärt svårare att avvärja hoten mot den biologiska mångfalden.

Yttrandet har beretts av Per Alström och Rikard Sundin.

Ulf Gärdenfors

Ställföreträdande chef ArtDatabanken,
Ordf. Svenska artprojektets styrgrupp

Kopia för kännedom

SLU, fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Naturhistoriska riksmuseet
Lunds universitet, Biologiska museerna
Uppsala universitet, Evolutionsmuseet
Umeå universitet, Herbarium UME
Göteborgs universitet, Herbarium GB
Göteborgs naturhistoriska museum